

Trafikverket

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Utvärdering av arbetssätt och hittills genomförda aktiviteter

Författare: Helena Wulff, Combitech AB

Dokumentdatum: 2017-01-11

Version: 0.1

Fastställt av: Roland Sandelin

Kontaktperson: Roland Sandelin

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och mål	4
Metod och material	4
Deltagare	5
Läsanvisning	5
Enkätresultat och kommentarer	6
Studier, utredningar och kartläggningar	6
Samverkansfrämjande aktiviteter	6
TP SAMS kommunikationsaktiviteter	7
Trafikslagsövergripande övningar	8
Fortsatt arbete	8
Under 2017	8
Tiden efter 2017	9
Synpunkter på utvärderingen	9
Förslag på åtgärder och aktiviteter i sammanfattning	10
Bilaga 1	10

Inledning

Bakgrund

TP SAMS står för transportsektorns samverkan inför samhällsstörningar och utgör ett frivilligt samverkansforum mellan aktörer i offentlig sektor och marknadens aktörer på krisberedskapsområdet inom transportsektorn.

Under 2016 har TP SAMS arbetat med ett antal mindre och större aktiviteter och projekt. Man har haft fyra styrelsemöten, ett strategiinternat och en övning har arrangerats. Dessutom har en större utredning bedrivits. Vidare har rutiner för mötesstrukturer och arbetssätt inom TP SAMS etablerats.

I Verksamhetsplanen 2016 för TP SAMS framgår att en utvärdering av verksamheten ska genomföras i slutet av året.

Syfte och mål

I syfte att följa upp arbetssätt och hittills genomförda aktiviteter inom TP SAMS i allmänhet har en utvärderingsenkät genomförts under december 2016. Vidare syftar enkäten till att samla in medlemmarnas åsikter och synpunkter på det fortsatta arbetet under 2017 samt efter etableringsfasen.

Detta projekt bedöms bidra till uppfyllnad av mål 4 genom att det bidrar till arbetet att etablera TP SAMS samt att det genererar underlag för diskussion kring hur den fortsatta organisationen ska bedrivas.

Metod och material

Utvärderingen har genomförts med hjälp av en webbenkät. 17 frågor ställdes om följande ämnen, med möjlighet att motivera sina svar:

- Organisationstillhörighet
- Former för genomförande och resultat av aktiviteter som studier, utredningar och kartläggningar
- Innehåll och former för samverkansfrämjande aktiviteter
- TP SAMS kommunikationsaktiviteter utifrån form, utseende, läsbarhet, upplägg samt utifrån innehåll och budskap
- Planering och genomförande av Trafikslagsövergripande övningar
- Fortsatt arbete under 2017 och därefter (synpunkter och förslag)

Avslutningsvis gavs möjlighet till att lämna synpunkter på utvärderingen av TP SAMS verksamhet, bl a webbenkäten. Resultatet av enkäten sammanställs i en rapport (detta dokument) för satt sedan beaktas vid fortsatt arbete.

Deltagare

Kontaktpersoner (21 st) i TP SAMS erbjöds möjlighet att besvara enkäten och de representerar organisationerna:

- Trafikverket
- Swedavia
- Tågoperatörerna
- Sveriges Åkeriföretag
- Sveriges Bussföretag
- Sjöfartsverket
- Transportstyrelsen
- Luftfartsverket
- Sveriges Skeppsmäklarörening
- Svensk Sjöfart
- Skärgårdsredarna
- Taxiförbundet
- Svenska Flygbranschen
- Svenska Regionala Flygplatser
- Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet
- MSB (Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap)
- Energimyndigheten
- Svensk kollektivtrafik
- Jernhusen

Läsanvisning

Rapporten är indelad fyra delar; Inledning, Enkätresultat och kommentarer, Förslag på åtgärder och aktiviteter i sammanfattning samt Bilaga 1 som är en webbenkätöversikt.

Inledning beskriver uppdraget med mål, syfte, genomförande, deltagare och läsanvisning.

Enkätresultat sammanfattas utifrån fem övergripande rubriker kompletterat med kommentarer om utvärderingen i sig.

Förslag på åtgärder och aktiviteter i sammanfattning är en uppställning av de synpunkter och förslag som uppkommit i utvärderingen.

Bilaga 1 presenterar enkätens samtliga frågor och svar med grafer och fullständiga svar.

Enkätresultat och kommentarer

Av de 21 kontaktpersoner som fick möjlighet att delta i enkätundersökningen, valde 16 stycken att svara, vilket motsvarar 76 %. Svaren fördelades mellan ett företag, sju myndigheter och åtta branschorganisationer.

Samtliga grafer och synpunkter finns att tillgå i bilaga 1.

Målet med studien är att utvärdera och följa upp genomförda aktiviteter och arbetet inom TP SAMS i allmänhet och här summeras resultaten utifrån fem övergripande rubriker:

- Studier, utredningar och kartläggningar
- Samverkansfrämjande aktiviteter
- TP SAMS kommunikationsaktiviteter
- Trafikslagsövergripande övningar
- Fortsatt arbete

Studier, utredningar och kartläggningar

För att öka kunskapen kring ansvar, roller och resurser hos aktörerna i transportsektorn och förutsättningarna för privat- offentlig samverkan har studier, utredningar och kartläggningar genomförts.

Såväl formerna för som resultatet av kartläggningarna har totalt sett fått övervägande positiva bedömningar. De synpunkter som noterats är att någon inte nåtts av resultatet samt att det är svårt att värdera utifrån den korta tid som TP SAMS funnits.

De fåtalet negativa samt uteblivna bedömningarna noteras från branschorganisationerna.

Samverkansfrämjande aktiviteter

För att skapa nätverk och tydliggöra kontaktvägar mellan aktörerna inom hela transportsektorn, vilket stärker förutsättningarna för fungerande samverkan vid samhällsstörningar, har ett antal träffar anordnats.

Respondenterna fick bedöma innehåll och former. Resultatet är endast positiva omdömen för både Mötesplats 2015 och Strategiinternat 2016. De som inte deltog har av sina representanter fått nöjda redogörelser.

Några reflektioner som kan noteras är att Mötesplatsen hade för många föredrag och lite för hög ambitionsnivå. Det är vidare viktigt att följa upp träffarna med strategimöten för att stämma av medlemmarnas behov och eventuellt justera i målsättningar och aktiviteter.

När det gäller genomförda styrelsemöten upplevs formen (nytt upplägg med hälften traditionellt möte och hälften kunskapshöjande del) mycket positivt. De fåtal som inte är helt nöjda med detta återfinns bland branschorganisationerna. Ungefär samma omdöme får innehållet på den kunskapshöjande delen. Frekvensen på styrelsemötena får något lägre omdöme utan att någon direkt anledning anges. Deltagarna är mycket nöjda med de lokaler som använts, bland annat då de har en bra placering i Stockholm. Två förslag som noteras är att inledningsvis lägga tid för en kortare presentation av respektive organisation samt att eventuellt sluta lite tidigare och istället kräva att alla stannar hela dagen, då det har en tendens att bli färre deltagare mot slutet av dagen.

Exempel på de värden som arbetet med ökad samverkansförmåga och trafikslagsövergripande samverkan ger, uppges vara en högre kunskap om tillgänglig kompetens och medvetenhet om vad som krävs i utsatta situationer, såväl för den egna organisationen som förståelsen för branschen i sin helhet. Aktiviteterna ger också ökad kunskap om andra transportslag och tillgång till andras aktörers erfarenheter. Detta medverkar till förebyggande åtgärder, bättre beredskap och klokare beslut när det gäller branschens frågor. Dessutom ges en ökad insikt om utmaningar som finns nu och i framtiden.

En annan direkt effekt av projektets arbete är ökad personkännedom och utveckling av nätverken, som gör att det går snabbare och effektivare att nå resultat, både vid störningar och i vardagen.

Ett illustrativt citat från en respondent; "*Samverkan är en nyckel till genomförande och målluppfyllnad*".

TP SAMS kommunikationsaktiviteter

Målet för TP SAMS verksamhet är att kunskapen om ansvar, roller, kompetenser och resurser för att hantera samhällsstörningar den 31 december 2017 ökat bland aktörerna i transportsektorn och att förmågan till samverkan vid samhällsstörningar ökat i sektorn.

Syftet med kommunikationsplanen är mot den bakgrunden att sprida information om TP SAMS existens, vad forumet är till för samt om TP SAMS aktiviteter. Målet med kommunikationsplanen är att TP SAMS den 31 december 2017 är känt som ett etablerat forum för samverkan inför samhällsstörningar i transportsektorn. De som önskar få kontakt med ett transportslagsövergripande forum där både privata aktörer och myndigheter ska uppfatta TP SAMS som den självklara strukturen att vända sig till. Vidare är målet att de arrangemang TP SAMS ordnar är välkända i avsedda målgrupper.

För såväl form, utseende, läsbarhet och upplägg som utifrån innehåll och budskap, är omdömena om hemsidan och TP SAMS broschyr övervägande positiva. En aktör har avvikande åsikt. För Power Point-presentationer och den gemensamma introtext om TP SAMS som finns för medlemmarnas hemsidor, är resultaten enhälligt mycket goda.

Dokumentet saknas dock på hemsidan och önskemål finns att de ska finnas tillgängliga där. Det finns uppfattningar om att hemsidan inte används fullt ut än, men att den är bra för kommande arbete.

Som förbättringsförslag på kommunikationsplanen ges ökad frekvens på återkommande kommunikation, då budskapen behöver upprepas för att nå ut. Vidare föreslås att använda media i större utsträckning som kanal för informationsspridning, främst genom facktidningar för transportbranschen.

Trafikslagsövergripande övningar

För att öka kunskaperna kring ansvar, roller och resurser hos aktörerna i transportsektorn samt öka respektive aktörs förmåga till samverkan och upprätthållen verksamhet vid samhällsstörningar genomförs ett antal nationella övningar.

Planeringsarbetet inför övningarna Örnen och Järven uppges enhälligt vara bra, av de aktörer som hittills deltagit. Genomförandet av övning Örnen får bara positiva omdömen, såväl av deltagare som de omdömen som mottagits muntligen av andra deltagare.

Fortsatt arbete

Tanken är att arbetet som bedrivits inom TP SAMS ska fortlöpa efter 2017. En förvaltningsplan ska tas fram som beskriver hur en förvaltningsorganisation kan konstrueras, bedrivs och försörjas såväl kompetensmässigt som finansiellt. Detta genomförs genom ett avslutande projekt som sammanställer producerade leverabler och lärdomar under etableringsfasen för TP SAMS.

Detta projekt ämnar även utreda hur TP SAMS fortsättningsvis kan möta behov inom transportsektorn avseende privat-offentlig samverkan vid samhällsstörningar.

Projektet ska kunna besvara frågeställningen "Hur kan TP SAMS skapa värde för samhället i sin helhet efter 2017 i form av ett samverkansforum för privat-offentlig samverkan inom transportsektorn inför samhällsstörningar?".

Under 2017

Synpunkter och förslag gällande arbetet för 2017 innehåller både önskemål om att fortsätta med nu pågående aktiviteter och att tvärtom ifrågasätta om rätt saker görs då hotbilden eventuellt har förändrats, d v s att det är en risk att fortsätta med standardprocesser. Fördelen med den inslagna vägen är att den beskrivs ge bra kommunikations- och samverkansklimate.

Ett flertal synpunkter på nya aktiviteter för 2017 innebär önskemål om att inkludera andra aktörer på olika ledningsnivåer (regeringen, länsstyrelse och kommun, t ex Stockholms stad) och myndigheter som har det faktiska ansvaret för beredskap. Det finns troligen brister i kunskaperna om hur den privata transportsektorn fungerar, vilka resurser som finns och hur de kan användas i krisituationer. Den privata sektorn är mycket viktig för vår försörjning i krisituationer. Vidare behöver frågan om hur TP SAMS ska närma sig Forsvarsmakten och svenskt näringsliv beaktas. Ett förslag är att adjungera representanter från dessa organisationer.

Tiden efter 2017

För det fortsatta arbetet föreslås att en aktivitet genomförs i samarbete med annat närliggande land, t ex Norge. Utgångspunkten skulle kunna vara ett scenario med ett fruktansvärt oväder som drabbar båda länderna under lång tid och berör transporter inom och mellan länderna. Kan ländernas transportinfrastrukturhållare hjälpas åt? Kan vi utnyttja/samordna transportresurser från länderna?

Ett annat förslag är möten och presentation för respektive beredskapsansvariga myndigheter om TP SAMS arbete för att diskutera frågeställningar kring hur vi skapar bättre beredskap och förutsättningar genom samverka privat och offentligt.

Vidare föreslås en aktivitet som innebär att förbereda oss inför Försvarsmaktsövningen 2020 genom att hitta roller och arbetsformer för hur man kan nyttja nätverket under höjd beredskap och eventuellt genomföra några mindre förövningar.

Synpunkter på utvärderingen

I syfte att följa upp genomförda aktiviteter och arbetet inom TP SAMS i allmänhet har denna utvärderingsenkät genomförts under december 2016 i enlighet med den del av riktlinjerna för uppföljning i bilaga 3 som avser mätmetoden Insamling av återkoppling. Enkäten syftar vidare till att samla in medlemmarnas åsikter och synpunkter på det fortsatta arbetet under 2017 samt efter etableringsfasen.

Detta projekt bedöms bidra till uppfyllnad av mål 4 genom att det bidrar till arbetet att etablera TP SAMS samt att det genererar underlag för diskussion kring hur den fortsatta organisationen ska bedrivas.

Enkäten får övervägande positivt omdömen (94 %). Enda synpunkterna som framförs är att frågorna är för många och liknar varandra. Som förslag på alternativ till utvärderingsform ges att bilda en fokusgrupp.

Förslag på åtgärder och aktiviteter i sammanfattning

Utifrån det arbete och de aktiviteter som är genomförda, har följande förslag inkommit:

- Följ upp de samverkansfrämjande träffarna med strategimöten för att stämma av medlemmarnas behov och eventuellt justera i målsättningar och aktiviteter.
- Planera för en kortare presentation av deltagande organisationer inledningsvis på styrelsemöten.
- Tidigarelägg sluttiden för styrelsemöten och kräv i gengäld närvaro vid hela mötet.
- Gör samtliga dokument som finns för TP SAMS kommunikationsaktiviteter tillgängliga på hemsidan.
- Ett förbättringsförslag på kommunikationsplanen är en ökad frekvens på återkommande kommunikation, då budskapen behöver upprepas för att nå ut.
- I kommunikationsplanen bör framgå att media ska användas i större utsträckning som kanal för informationsspridning, främst genom facktidningar för transportbranschen.

Som synpunkter och förslag för fortsatt arbete på kort och lång sikt, lämnas följande:

- Fortsätt med nu gällande aktiviteter.
- Ifrågasätt löpande om rätt saker görs och se kontinuerligt över om hotbilden förändras.
- Inkludera aktörer på olika ledningsnivåer (regeringen, länsstyrelse och kommun, t ex Stockholms stad) och myndigheter som har det faktiska ansvaret för beredskap, för att öka kunskapen om hur den privata transportsektorn fungerar.
- Adjungera representanter från Försvarmakten och svenskt näringsliv i TP SAMS för att underlätta ett helhetsperspektiv för fler aktörer.
- Genomföra aktiviteter med närliggande länder, för att utröna hur ländernas transportinfrastrukturhållare kan hjälpas åt och hur transportresurser kan samordnas och utnyttjas effektivare.
- Hålla möten och presentationer för respektive beredskapsansvariga myndigheter om TP SAMS arbete, för att diskutera frågeställningar kring hur vi skapar bättre beredskap och förutsättningar genom samverka privat och offentligt.
- Förbereda inför Försvarmaktsövningen 2020 genom att hitta roller och arbetsformer för hur man kan nyttja nätverket under höjd beredskap och eventuellt genomföra några mindre förövningar.

Bilaga 1

Dokument bifogas.

TP SAMS

Transportsektorns samverkan
inför samhällsstörningar

